

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K,
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Posamezna številka 18 v.

Reklamacije so poštnine preste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo,
zavezuje. Kmetopisna polit-vrtilica
(širina 88 mm) za enkrat 30 vln.,
večkrat po dogovoru.

52. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 1. junija 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgove ulice 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo na-
ročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla
naročnina koncem meseca maja, da jo zopet
obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto	K 14.—
za pol leta	„ 7.—
za četrt leta	„ 3-50
na mesec	„ 1-20

Za Nemčijo:

za pol leta	K 7-90
za četrt leta	„ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta	K 9-50
za četrt leta	„ 4-80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj pri-
poročajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in
znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in ka-
varnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo
naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim
ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Poboljšani grobovi.

Dr. Ambrožičevo odkritje liberalno-nemške
zveze je na liberalce vplivalo naravnost uničevalno.
Dejstvo, da so se s sklenjenimi rokami položili v
pesti nemškega veleposestva in da so vrgli nemškim
nacionalcem v deželni šolski svet šolstvo slo-
venskega ljudstva kot političen plen, je samonasebi
neopravičljivo.

Naravnost sramotno pa je za nacionalistično
stranko, ki je leta in leta prežvekovala narodne
frazе in trosila o naši stranki sumničenja brezna-
rodnosti. S tem razkritjem je dokumentarično do-
kazano, da je narodnjakarska stranka v medenih
tednih sramotne zveze varala slovensko javnost,
črno na belem stoji, da služi tej stranki laž za
glavno orožje in da ji ne gre absolutno nobena
vera. Neljubo jim je, da je posijala jasna luč na
zavita pota njihove politike; toda, kar navajajo v
opravičevanje, je nerazločno jecljanje in »Narodova«
argumentacija o narodnem devištvu te prostituirane
stranke je tako šibko, da kdor se za vejice te ar-
gumentacije oprijemlje, si gotovo tilnik zlomi.

Zato si pomagajo drugače: prav močno so
začeli brenkati po shodih in v časopisju na na-
rodnjasko struno, da bi odvrnili pozornost od
svojega sramotnega protiljudskega, nenarodnega
početja. In o breznarodnosti socialne demokracije
vrte svojo staro lajno in zvižgajo obrabljeni svoj
napev. Toda ptica se po petju spozna in liberalna
stranka stoji razgaljena med nami kot stara hi-
navka, ki je leta in leta lagala in tajila ne le jav-
nosti, temveč tudi lastnim pristašem. Na njene be-
sede ne da nihče nič, vsakdo hoče dejanja.

Narodnjaska stranka pa je za enkrat akredi-
tirana pri slovenskem narodu z liberalno-nemško
zvezo. Kaksen imeniten akreditiv!

V Zagorje.

Odgovor »Slovenskemu Narodu«.

Glasilo slovenske buržoazije, ki sliši na ime
»Slovenski Narod«, se je zadnji čas začelo zaganjati
z vso svojo nesramnostjo v socialno-demokratske
organizacije v Zagorju ob Savi. Nisem poklican,
da zagovarjam zagorske sodruge in njih društva —
ali, upam, da se mi bo oprostilo, na vsak način
se mora enkrat povedati, da je ostudno in fa-
lotsko: sumničati, lagati in obrekovati in ni-
česar dokazati!

Nedavno je napadel dopisun »Slov. Naroda«
Unijo rudarjev in njeno podružnico v Zagorju. Pri
tem je sevé pokazal svoje duševno siromaštvo.
Revež nima pojma o strokovnih organizacijah —
prav tako ga tudi nima o težnjah delavstva sa-
mega. Bedakovič — to ime mu pristaja, če je
tako neumen, če je pa tako zloben, sevé mu pa
gre naslov falota — besediči, da bi bilo za za-
gorske rudarje boljše, če bi imeli »doma blagajno
in denar«. Če bi človeče vedelo, da je rudarsko
ljudstvo danes tu, jutri tam — da potrebuje rudar
brezposelne, potovalne, bolniške podpore ter pra-
vovarstva, časnika, knjižnice i. t. d. i. t. d., potem
bi se — če je v njegovem srcu še kaj poštenja —
skrilo ne samo pod streho, ampak v dimnik, kjer
bi ga nihče ne iskal.

V sobotnem »Slov. Narodu« pa se je zopet
neko odraslo otroče — da rabimo samo milo ime
— spravilo nad »Zagorski konsum«. Vprašuje:
»Kdo je dal tistih 1400 kron, s katerimi se je
začel »Zagorski konsum«? Nato tudi odgovarja:
»To se še danes ne vé!«. Resnica je, da tega to
otroče ne vé, ker nima, siromače, pojma: da se
konsum ustanovi na ta način, da se najpoprej po-
bere od tistih, ki ga snujejo, pristopnino in pa
delež. Če bi to vedel, bi ne mogel zapisati: »da
to se še danes ne vé«. Zadnji zagorski rudar, ki
ni hodil nikoli v šolo, ve, da je prvi kapital za
vsako zadrugo članski denar, ki ga imenujemo
»deleži«.

Smešna so sploh izvajanja celega članka.
Umevno je to, kajti: otrok je smešen v vsem
svojem ravnanju. Mali Izidor vprašuje tateka:
»papa, kdo bo plačal dolg na blagu v znesku
4728 kron — pri prometu 200.000 kron!«

Da — ni se čuditi »pomlajenemu« liberalizmu
na Kranjskem. Taki otroci, ki pišejo take neumnosti,
kot je »Zagorski konsum«, so pač res »pomlajeni
liberalci«. Gosp. Rožmanu, ki stoji na čelu »Zveze
slovenskih zadrug« priporočam, naj vendar pouči
uredništvo »Slov. Naroda« v temeljnih pojmih za-
družništva na sploh in zadrugnega knjigovodstva
še posebej, da bo znalo vsaj kontrolirati dopise
političnih otročejev.

Toliko glede teh napadov na zagorske delavske
organizacije.

Nekaj pa bi rad pripomnil zagorskim sodrugom
čisto odkritosrčno:

Prijatelji! Vaše »Občno konsumno društvo«
se od leta do leta lepše razvija. Vedno bolj se širi
delokrog zadrug. Kmalu bodo prišla na zagorsko
zadružno organizacijo vprašanja daljšega razvoja.
Centralizacija zadrug v deželi stoji pred nami.
Vprašanje združitve gospodarskega dela v Zagorju,
Trbovljah in Hrastniku je načeto! Treba nam

več zmožnih ljudi! Naloga trdnih in v bojih izku-
šenih zadrug je, da skrbе za potrebne ljudi. Na-
loga zagorskega konsuma je zato, da vzgoji prav-
kmalu najmanj enega ali dva sodruga, ki bodeta
sodelovala v našem skupnem delu. Sodruga Čobal
opravlja dosedaj vse delo. Kako ga opravlja — o
tem pisati ni treba, ker številke zadnjega računskega
zaključka jasno pričajo, da je malo tako lepo pro-
cvitajočih društev kot je v Zagorju. Ali — na-
raščaja ni, in za to je skrbeti potreba.

Na vse napade v »Slov. Narodu« bo najboljši
odgovor ta: če se v zagorsko »Občno kon-
sumno društvo« takoj nastavi še enega
ali dva inteligentna moža, oziroma mla-
deniča, da se izučita pri sedanjem vod-
stvu praktično voditi konsumna društva,
s tem bo storjeno tudi v vsakem oziru lepo delo
v korist delavskega združništva na Slovenskem in
pa podan bo dokaz: da je naše stremljenje le
vedno naprej in naprej brez ozira na vse ostudne
obrekovalce.

Anton Kristan.

Politični odsevi.

* Vrnitev rezervistov iz Bosne. Vojna uprava
je sklenila do konca maja poslati domov vse na-
domestne rezerviste, ki se sedaj nahajajo v Bosni.
Sedaj se nahaja v Bosni 57 bataljonov. Vsled od-
pustitve nadomestnih rezervistov bo imelo izmed
teh 57 bataljonov samo 25 bataljonov kompanije,
ki bodo štejele 130 mož, dočim bodo kompanije
vseh drugih bataljonov štejele samo po 93 mož.

* Madjarska tiskovna svoboda. Odkar je na
krmilu do kosti reakcionarna Bienenrothova vlada in
ji oponira slavna Šustersčičeva slovanska enota,
vhajajo kaj rapidno k nam madjarske razmere;
zato se za nas v sedanjem času praktike beračev
zelo aktualne. — Nedavno tega je bil urednik ru-
munskega lista »Drapelul«, Božidar Zupanar, ob-
sojen na štiri mesece ječe in 400 kron globe, zato
ker je k poročilu o jesenski državni konferenci
socialno-demokratske stranke zastražen ogrske vo-
lilne reforme pristavil, da »se glas dunajske
socialne demokracije razlega bolj kot
glas Apponyija, ki je prav tedaj romal
v Berlin«. Porota ga je spoznala krivim, da je
hujškal proti madjarskemu narodu. »Drapelul« do-
stavlja, da je imel tisti srbski časnikar prav, ki se
je s kovčekom v roki zgledil v sodni dvorani, da
izve, za koliko časa gre v Szegedin sedet in koliko
mora plačati.

* Brezobraznost avstrijskega militarizma.
Vojno ministrstvo je razglasilo po meščanskem ča-
sopisju »avizo«, ki se začneja tako-le: C. kr. vojno
ministrstvo namerava nabaviti od avstrijske in
ogrsko privatne industrije okroglo 2000 potujočih
kuhinj za armado. — Toda teh 2000 kuhinj se ni
vse, ker vojno ministrstvo »namerava« nabaviti
4000 kuhinj za skupno vojsko in 2000 za deželno
brambo, v celotni torej 6000 kuhinj. Vsaka potujoča
kuhinja stane okroglo tri do štiri tisoč kron, tako
da bodo vse kuhinje stale nad 20 mili-
jonov kron. Da je za tak izdatek treba ustav-
nega dovoljenja, ki ga ni, se vojno ministrstvo ne
zaveda; svojo namero naznanja javnosti kar potem
— inserata. Slovenski delegat bo kakor navadno
tudi to pot molče požrl, kar mu vojni minister
servira. »Slovenec« pa utegne še reklamati delati za
vojne ministre, ki izmakne zopet 20 milijonov
ljudstvu iz žepa. Ubogo ljudstvo, ki si voli take
mevže za poslanke!

* Francoški parlament in odpusteni poštni
uradniki. Zbornica je s 338 proti 141 glasovom
odklonila socialistični predlog, da se izpuščeni
poštni uradniki sprejmo zopet v službo. Minister
Barthou se je odločno izjavil proti »amnestiji«.

* Nečuvzen načrt francoske vlade za »izpopol-
nitev vojnega brodevja«. Po sklepu višjega morna-
riškega sveta bodo zgradili na Francoskem v pri-
hodnjih desetih letih 33 oklopnih po 22.500 ton in

Ali ste že obnovili naročnino? Še ne!

Potem storite to takoj, da se vam list ne ustavi!

poleg tega še šest drugih bojnih ladij tipa «Patrie», tako da bo francosko brodogradništvo leta 1920 petinštirideset oklopnih. Vsaka oklopna bo oborožena z dvanajstimi 30-milimetrskimi in osemnajstimi 45-milimetrskimi topovi. Stroški so proračunjeni na eno milijardo in 450 milijonov frankov, ki jih bo moralo plačati francosko ljudstvo. Progresivnega dohodninskega davka meščanska vlada ne utegne vpeljati. Za ljudsko varovanje pa sirota nima denarja...

* **Razmerje glasov v novem štajerskem dež. zboru** bo sedaj, ko so tudi trgovske in obrtne zbornice volile nemško-liberalno, oziroma nacionalno, naslednje: 49 nemških svobodomislelcev, 18 krščanskih socialcev z dvema škofoma, 13 Slovencev (12 S. K. Z., 1 liberalcev), 5 socialističnih demokratov. Nemška svobodomiselna večina znaša torej 11 glasov, za 7 manj, kot v prejšnjem deželnem zboru.

* **Strahovi.** Dunajska «Reichspost» je te dni priobčila baje iz povsem zanesljivega vira članek, v katerem se zatrjuje, da Srbija ne opusti svojih aspiracij na Bosno in Hercegovino ter na ostale srbske pokrajine v Avstro-Ogrski, marveč da bo nadalje pletla svoje mreže ter pri prvi ugodni priliki z vso vehemenco nastopila proti Avstro-Ogrski. Za sedaj bo Srbija gojila napram Avstriji kolikor mogoče korektno odnose. Javnosti znane zveze Beograda z dosedanjimi agitacijskimi središči na jugu monarhije se opuste, stare revolucionarne organizacije se razpuste in ustanovijo se subvencije avstrijskim listom v dosednji obliki. Vojaško vohunstvo se popolnoma reformira in na Dunaju se nastavi srbski vojaški ataše. Velikoserbska propaganda se bo odslej razširjevala iz Prage, kjer upa srbska vlada dobiti dovolj sposobnih ljudi, ki bodo z uspehom lahko vodili velikoserbsko akcijo. Med Rusijo in Srbijo se je sklenila pogodba, v kateri Rusija daje direktive Srbiji v njeni politiki napram Avstro-Ogrski. Srbija je sklenila tajno pogodbo tudi z neko drugo evropsko veselilo. Ost te pogodbe je tudi naperjena proti Avstro-Ogrski. — Ni nam pač treba povdarjati, da so vse te senzacionalne vesti, ki jih priobčuje «Reichspost», plod razgrete domišljije.

Danske državnozborske volitve so končale s hudim porazom bivšega ministrskega predsednika Kristensena; njegova stranka je izgubila 13 mandatov. Največ ji je škodovalo razkritje sleparstev, ki jih je pod njeno zaščito uganjal minister Alberti. Socialno-demokratska stranka je ohranila vse delavske mandate in je pripada v novi zbornici od 124 poslancev 24.

* **Razpad nemškega bloka.** Nemški kancelar Bülow se je igral s potrpežljivimi in pohlevnimi liberalci, tako dolgo, da jih je slednjič potrpežljivost zapustila. V odseku za finančno reformo je dajal potom konservativcev v razpravo zakonske projekte, ne da bili pasirali parlament. Zategadelj so socialno-demokratski in liberalni poslanci s protestom zapustili komisijo in odložili svoja poročila, vsled česar je konservativni-liberalni blok, v katerem pa so morali liberalci brezpogojno ubogati in plesati po konservativni muziki, pokopan. Bülow pa bo vladal naprej klerikalno-konservativno.

* **Manifestacija italijanske socialistične mladine za avstrijsko-italijanski sporazum.** Osrednji odbor socialistične mladinske zveze poziva italijanski proletarijat, da posveti večjo pozornost rastoči prešernosti militarizma, ki izžema na vso moč državno blagajno, draži ljudstvu vsakdanji kruh in zavira vsako plodonosno delo na polju ljudske kulture in blagostanja; hkrati pa se je z iredentizmom sovražstvo med avstrijski in italijanski proletarijat in rusi njegovo vzajemnost, ki ne sme nehati ob državnih mejah. V tem pogledu pogreša socialistična mladina odločen nastop proti našim vojaškim izdatkom, kar se je posebno pokazalo ob zadnjih parlamentarnih volitvah in ob majskem slavlju. Za prihodnji mednarodni kongres zahteva natančen program glede narodne brambe in pa načrt za mednarodni boj proti militarizmu. — Naravnost zločinsko je početje meščanskega časopisja, — tako avstrijskega kot italijanskega, ki bi po vsej sili rado naščuvalo državo proti državi. Po svoji militaristični kričavosti se odlikuje zlasti klerikalni «Slovenec», ki je v službi vnanjega in bojnega ministrstva, da vžile svoji «opoziciji» dela reklamo za nove vojne barke, ki naj požro za prazen nič ogromno ljudskega denarja.

* **V ruski dumi** se obetajo tik pred zaključenjem sezone jako burni prizori. 39 opozicijskih poslancev je vložilo na vlado interpelacijo, v kateri jo pozivajo pojasniti o stikih policije z zvezo resničnih ruskih ljudi. Kakor je razkril finski proces proti morilcem Hercegovine, voditelja stranke kadetov, sta delovali policija in zveza ruskih ljudi roko v roki in sta prav močno udeleženi na umoru Hercegovincev in na atentatih, ki so bili naperjeni

proti naprednim politikarjem. Interpelacija, ki je bila med velikim hrupom in viharjem sprejeta, energično zahteva od vlade, da ustavi to zločinsko delovanje. Vlada in reakcionarne stranke so v hudih kleščah, ker imajo kadetje v rokah obilo obtežilnega materiala, ki ga nameravajo izročiti javnosti.

Sodrug!

Kdor želi napredek naše stranke, ne sme nikdar pozabiti, da je časopisje najvažnejše orožje v našem boju. Vsak napredek našega časopisja je napredek naše stranke, vsak korak, ki ga more zaznamovati naše časopisje, nas približuje delavskim, socialno-demokratskim ciljem. Razširjajte torej neumorno «Rdeči Prapor», pridobivajte mu nove naročnike, zahtevajte ga po vseh javnih lokalih, v katere zahajate! Ako bo «Rdeči Prapor» krepak in velik, se poveča in utrdi Vaš vpliv na javnost. «Rdeči Prapor» je Vaš glas, skrbite torej, da se bo slišal v vedno širših krogih! Vse, kar storite za svoje glasilo, ste storili zase, za svoj napredek, za svojo korist. Agitator za strankino glasilo mora biti vsak posamezni sodrug!

Dopisi.

Idrija. V sobotnem «Slovencu» v idrijskih novicah je zopet kopa navadnih lažij. G. dopisnik se je spravil nad naš shod, ki je bil v ponedeljek dne 24. maja. Laže seve, ker resnice — hčerke božje — ne pozna. Laže, da je sodr. U. Gantar vpil, da takih shodov ni treba. Res je, da je sodr. U. Gantar omenil, da bo dobro sklicati zopet kak shod, ki se bo izključno bavil z rudarskimi razmerami. — Glede udeležbe pa omenjamo, da je bila takšna, kakršne klerikalci na desetih shodih skupaj ne spravijo. — Laže se dalje pobožni dopisnik, da se je od našega sodruga A. Kristana v torek, 25. maja poslavljalo na trgu kar četvero gg. «profesorjev» in pa par drugih «veljakov». Resnica je le, da se je sodr. A. Kristan srečal s prof. Julijanom Nardinom ter z njim govoril par besedij... No, lažnjivci ostanejo lažnjivci; v Idriji že pomeni ime «katoličan» — klerikalec» prav toliko kot lažnjivec. Le tako — naprej!

Socialni pregled.

* **Delavski svet.** Delavski svet se je v svoji plenarni seji pečal z zakonsko predlogo o volitvi delavskih odborov in uvedbi rudarskih zaupnikov. Rudarski svetnik Bauer je izjavil, da nima načelnih ugovorov proti delavskim odborom in zaupnikom; zlasti mu ugaša, da ostanejo zaupniki i nadalje v službi, ker jim bo zelo olajševalo delovanje, graja pa, da zakonski načrt združuje obe instituciji, kajti kvalifikacija za delavske odbore in zaupnike je povsem različna. Sodrug Jarolim je omenjal velike nevarnosti v rudnikih, ki se je treba z njimi boriti z vsimi sredstvi. Rudarji zahtevajo že leta in leta uvedbo rudniških nadzornikov, ki pa bodo mogli le tedaj uspešno vsrčiti svoje naloge, ako uživajo zaupanje delavstva. Tega pa zakonski načrt ne obeta. Sodrug Beer povdarja, da je rudniško nadzorstvo stvar delavskega varstva, dočim je tendenca vladne predloge ta, da gre rudniškim baronom na roke. V nadaljni debati predlaga sodrug dr. Karpeles, da naj delavske nadzornike, ki se morajo podvreči skušnjam usposobljenosti, voli delavstvo samo, plačuje pa naj jih država. Predlog je bil z večino glasov sprejet; vladni načrt je bil vrnjen rudarskemu odseku.

Strokovni pregled.

Občni zbor podružnice Ljubljana «Strokovnega društva strojarjev v Avstriji» se je vršil 29. maja v gostilni pri Novaku na Sv. Petra cesti. Po razgovoru o dosedanjih razmerah v organizaciji se je izvolil odbor, in sicer nastopno: za predsednika sodrug Schmidt, za blagajnika sodrug Podlipce, za zapisničarja sodrug Bizjak, za knjižničarja sodrug Glavač. Revizor računov je sodrug Rant. Sedež podružnice so odslej v Selenburgovih ulicah 6/II, kamor se je odslej obračati v vseh zadevah strojarske organizacije.

Strokovne organizacije v Ljubljani, pozor! V torek, dne 1. junija zvečer se vrši v strokovnem tajništvu (Selenburgove ulice 6/II.) seja članov strokovne komisije. Začetek ob 8. uri zvečer. Prosi se vse člane, da pridejo točno in zanesljivo, kajti dnevni red je važen.

Anton Kristan
strokovni tajnik.

Shod ljubljanskih zidarjev se vrši v nedeljo, dne 6. junija 1909 v gostilni pri Levu. Tovariši tesarji, pridite vsi! Začetek ob 9. uri dopoldne. Odbor.

Občni zbor podružnice pleskarjev, slikarjev i. t. d. v Ljubljani bo v nedeljo, dne 6. junija 1909 v gostilni pri Novaku na Sv. Petra cesti. Pridite vsi! Dnevni red važen!

Vsem delavcem na znanje! Strokovno tajništvo, kakor tudi organizacije mizarjev, tesarjev, zidarjev, kovinarjev, čevljarjev, krojačev, pekov, tobačnih delavcev, strojarjev, mladinskih delavcev, so sedaj v skupnem stanovanju v Selenburgovih ulicah 6/II (poleg glavne pošte!)

Domače vesti.

— **Iskrenost v liberalni stranki.** Da narodnjaški stranki ni všeč, da prihaja na dan ponesnaženo njeno perilo, ki ga je leta in leta zakrivala z obleko, radi verjamemo. Ko je bil smrad premočan, je udaril preko obleke, kar je tudi čisto naravno. Da je javnost zasačila staro ropotuljo, ki se je za devico izdajala, pri sramotnem dejanju, ji zezamomasebi ne more biti prijetno; kajti s tem je v javnosti razkrinkana kot lažnjivka, koje javno delovanje je bila ena sama velika laž, in s tem ji je otežkočen javni nastop, kajti lažnjivemu Janezku nihče dosti ne verjame. Najhujše pa je obelodanjenje liberalno-nemške pogodbe poparilo dosedanje somišljenike liberalne narodnjaške stranke. Zakaj spoznali so, da jih je lastna stranka ves čas za nos vodila, ker jim je dosledno utajila dogodek tolike politične važnosti. Začutili so, da jih je lastna stranka prezirala in smatrala za čisto navadne kaline, ki se love na tičji lep narodnjaškega fortissima. Zavedli so se, da je liberalna narodnjaška stranka zastrupljen dom, kjer ni niti trohice zaupanja med možem in ženo in kjer stari lažejo lastnim otrokom. Ven iz take moralčne in politične smetišnice!

— **Buržoazija in delavstvo.** Z razredno probujo se poraja v delavstvu moderni titan, ki zmleje sodobni družabni red, v katerem igra buržoazija vlogo užitkarja. Slednji ni do tega, da bi zapustila ugodni kotic in zategadelj tuhta, kako bi zavirala, delavstvo v njega razrednega razvoju. Ena pot je snovanje stavkokaznih organizacij med delavstvom, bodisi na narodni ali konfesionalni podlagi, ki naj bi moč modernega proletarijata gospodarsko in politično oslabile in saj del delavstva izpremenile v pokoren repek meščanstva in meščanskih strank. Toda ta metoda je pregroba in premasivna, kapitalistično in profitarjsko kopito preprožno, da bi ga inteligentno delavstvo ne pregledalo. Ker torej s potesano buržoazno demokracijo nimajo sreče, poskušajo s profitom eksploatirati narodnost. V to svrhu fabricirajo legende o breznarodnosti socialne demokracije; tudi ta metoda ima kratke noge, kajti buržoazija je predvsem buržoazija, t. j. izkoriščevalka ljudskih mas, narodnost pa ji je le maska, s katero zakriva svoje surove obličje. Če ljudstvo ugleda pod cvetočo masko sesušen obraz, zažene nespoštljiv krohot in buržoazne korajže je na mah konec. Taka popeljnična nemaskada je prav sedaj zadela naše liberalstvo.

— **Samostojnost zizibambule.** «Narodna Tiskarna» je zizibambulam naklonila iz svojega dobička 200 kron. Imenitna je taka delavska organizacija, ki si jo «spogajo» kapitalistični akcionarji.

— **Advokat — slepar in defraudant.** Pred dunajskim porotnim sodiščem je stal odvetnik dr. Quittner, obtožen zaradi pomeverbe in goljufije. Dokazalo se mu je, da je ponarejal menice in da je s takimi gnili menicami oškodoval svojega brata in druge poštene ljudi, ki so mu zaupali, za 350.000 kron. Vzlic temu ga je porota spoznala nekrivim in je bil le zaradi krive obsojen na 2 meseca zapora. Ta kričeči pravdorek občuti vsak pravno čuteč človek kot zaušnico, kot nečuten justični zločin. Koliko ljudem, ki so se le enkrat v življenju pregrešili, sodišče uniči eksistenco za vselej; tukaj pa, komaj da se je las skrivil sleparju, ki ni družega mislil kot na goljufijo! Tako očividnega ekscesa razredne justice si ni zlepa dovolilo kakšno sodišče, kot v tem slučaju dunajsko porota. Da zaupanje v tako justico gine, ni čuda. Taki in podobni slučajji ne preminejo prej, dokler si ljudstvo ne osvoji sodišč, dokler bo pravosodje privilegij posestnih slojev.

— **Penzijsko zavarovanje priyatnih uradnikov.** Za sredo, dne 16. maja je sklical anonimni združenji narodni odbor shod interesentov penzijskega zavarovanja v salon Meščanske pivovarne v Ljubljani. Vabili so, interesente na ta shod po ljubljanskih dnevnikih in z velikimi plakati, ki so bili nabiti po vogalih. Napovedan je bil shod ob pol 9. uri, otvorili so ga ob pol 10. uri ob navzočnosti 38 oseb. Iz tega moramo sklepati, da se ljubljanski privatni uradniki ne zanimajo ravno

preveč za penzijsko zavarovanje. Shod je otvoril v imenu zgoraj imenovanega odbora dr. Windischer. Poročal pa je g. Škrbinc. Narisal je celo zgodovino od tistega časa, ko ga je vlada imenovala, oz. poklicala, da zastopa slovenske delojemalce v odboru penzijskega zavoda. Interesentov da je v odboru penzijskega zavoda. Interesentov da je v odboru g. Škrbinc? Potem je povedal, kako so se razbila pogajanja. On, da je predlagal tri slovenske delegate in da ni vedel, da mora eden teh biti jugoslovanski socialni demokrat (Turk kliče: «international»). Pogajanja se niso razbila zaradi tega, ampak zaradi zahteve, da se izvoli enega Slovenca v odbor. To se pravi: če bi bili Italijani sprejeli klerikalnega Slovenca Škrbinca v odbor, pa bi bilo vse dobro. Ker pa g. Škrbinc slovenskim socialnim demokratom niti enega delegata ni privoščil, se je to kruto maščevalo. Bolj nerodno ni mogel ravnati. Govoril je se dr. Žerjav. Potem se oglasi g. Turk, ki je prišel na shod reševati slovensko narodnost. Kar je povedal o neugodni zavarovalnici, je bilo prazno natolkevanje brez vsake podlage. Odgovor je dobil od navzočega zdravnika g. dr. Zajca, ki je gotovo bolj poklican soditi o neugodni zavarovalnici, kot g. Turk. Dr. Zajc je konstatiral, da so se razmere pri neugodni zavarovalnici temeljito spremenile. Da je torej proti razširjenju nezaupanja do neugodne zavarovalnice. Govoril je se g. Tomc. Potem jo bila prečitana in sprejeta resolucija, v kateri protestirajo zborovalci, da se je Kranjsko priklopilo deželnemu mestu v Trstu; protestirajo proti načinu volitve delegatov za občni zbor in proti veljavnosti teh volitev. Na to je bil shod končan.

— **«Lex Axman»**, znane zakonske predloge bratcev po značaju in srcu naših klerikalcev, cesar ni potrdil. Vlada je imela menda proti zakonu formalne pomisleke. Zakoni bi bil določal, da sme biti učni jezik na vseh nižjeavstrijskih šolah edino le nemški, dočim biva, kakor znano, na Nižnjem avstrijskem skoro pol milijona Nemcev. Da so nekrščanski zakon hoteli uveljaviti krščanski socialci, nad tem se bo malokdo čudil. Ampak da prav v tem času hodijo ti ljudje po slov. jugu in delajo reklamo za Veliko Avstrijo, in da jim nihče izmed naših velenarodnih klerikalcev ne opomni morda v najnežnejši obliki te zakonske predloge, to spada pod drugo poglavje. Prihranili si ga bomo, kadar bo zopet zapisana beseda o internacionalizmu.

— **Smrt vsled žganjepitja**. Slučaj, ki se je pripetil dne 14. aprila t. l. v Domžalah, kakor so poročali časniki, je vreden, da se ga spominjamo tudi mi. Prodajali so se ondi dražbenim potom neki travniki. Imeli so na razpolago množino žganja, posebno za one, ki so mešetarili. Ko so prihajali kupci, so jih vpijanili s tem žganjem in sicer s tem močnejšim, tako da jih je več popadalo in obležalo pet nezvestnih. Najlepše je, da se ni nihče zmenil zanje, ampak so jih pustili ležati kot živino. Umrl je Alojzij Seršen, zasebnik iz Depalevasi; ostali štirje so bili vsi posestniki. Vsi so bili še v nezvesti in le enega je bilo mogoče dejati v sv. olje. Ko se je eden zavedel toliko, da je mogel govoriti, je izjavil, da je izpil le dva kozarca šnopa, pa mu takoj prišlo slabo, da se ni več zavedel. Tožil je o bolečinah v trebuhu in bljuval vlečljive slin kot po prav hudem strupu. Vprašanje nastane, kdo je temu kriv? Če gostilničar potem zasluži, da se mu odvzame koncesija. Upamo, da dožene vzrok sodna preiskava. Mi pa imamo zopet žalosten dokaz, koliko gorja provzroči žganjepitje in da ni nobeno sredstvo odveč, da se omeji ta kuga. Kaj pa županstvo v tem slučaju? Saj mora vendar paziti kot zdravstvena policija na vse, kar utegne škodovati občanom.

— **Čedna družba**. Ljubljanska firma Pollak (ki zaklada, kakor čujemo tudi narodnjaka dr. Oražna), je igrala na budimpeštanski žitni borzi pri štirih komisijskih borzah a la baisse z izgubo 90.000 K. Na zahtevo budimpeštanskih firm, da naj ljubljanska tvrdka pokrije to diferenco, sta brata Pollak odgovorila, da pač priznata terjatev, da pa plačata le 30%. Ako se budimpeštanske firme s to poravnavo ne zadovolje, pa sploh odredeta plačilo, češ, da avstrijski zakoni itak prepo-vedujejo termenske kupčije na žitni borzi. Budimpeštanske borze so vložile tožbo pri razsodišču budimpeštanske efektne in blagovne borze, ki bo to dni sodilo o stvari.

— **Zgorel je precejšen del smrekovega in bukovega gozda v bližini Koroške Bele**. Zažgali so bržkotne otroci. Škoda znaša nd 1500 K.

— **Počitniški nadaljevalni tečaj v Beljaku**. Vsled odredbe c. kr. ministrstva za javna dela se prirede na c. kr. strokovni šoli za obdelovanje lesa pod vodstvom dvornega svetnika Ernesta Plawe od 19. julija do 21. avgusta strokovni tečaj za učitelje državnih obrtnih zavodov, in

sicer umetniško-obrtni strokovni tečaj, stavbno-tehniški strokovni tečaj in obrtno-trgovski strokovni tečaj. Število udeležencev znaša 65, število inštruktorjev 17.

— **Mesečni vozni listki na električni železnici v Ljubljani**. Pri električni železnici v Ljubljani se bodo s 1. junijem t. l. izdajali mesečni vozni listi po 12 K. Isti veljajo od prvega do zadnjega dne vsakega meseca. Za izdajo teh vozni listov je treba prinesiti sliko s seboj. Mesečni vozni listi se bodo izdajali v obratni pisarni; isti se pa tudi lahko naroče pri preglednikih električne železnice. Mesečni vozni listi imajo enako kakor letni vozni listi na vseh progah električne železnice polno veljavo.

— **Okpice v kranjskem okraju**. V Ratečah pri Škofji Loki je obolelo 2 tretjini šoloobiskujočih otrok na ospicah. — Razširila se je ta bolezen tudi po Drulovski, Bregu, Podrečah in Mavčičah, kjer je bolnih nad 30 otrok. Umrl dosedaj še ni nobeden.

— **V Savi najden utopljenec**. Z Jesenic se poroča, da so ta teden našli v Savi utopljenca, ki je bil v vodi že več mesecev. Kjer koga pogrešate, naznanite.

— **Ogenj na Bledu**. V nedeljo 16. m. m. je zgorela v Zagorinah vozarna Šim. Pogačarja. Blejski gasilci, med katerimi je bil tudi lastnik, so bili v Ribnem pri razvitju zastave ondotne požarne brambe. Vrnili so se zvečer domov, med tem so pa ljudje ogenj omejili in deloma že tudi pogasili. Kako je nastal ogenj, ne vedo.

— **V Podgorjah na Koroškem** je iz neznanih vzrokov ustrelila nadučiteljeva žena Samonig svojega, še v postelji ležečega soproga. Nadučitelj je bil takoj mrtev. Nato je morilka streljala nase in se smrtonovnarano ranila. Nesrečna zakonska dvojica zapušča štiri nepreskrbljene otroke.

— **Dopust vojakom za časa žetve**. Vojno ministerstvo je odločilo, da se za letošnje leto za čas žetve podeli dopust 4—6 tednov 47.000 vojakom, ki služijo aktivno v vojski. Dopust morejo dobiti sinovi malih posestnikov, ki so za čas žetve doma neobhodno potrebni. Kdor torej hoče, da dobi sina domov za omenjeni čas, naj pošlje prošnjo na oni polk, pri katerem sin služi; priložiti je treba prošnji izpričevalo županstva, ki potrdi, da se prosilec bavi s kmetijstvom ter da res potrebuje sina doma za časa žetve. Brez takega izpričevala se ne ozira na prošnjo. Vojaki s takim dopustom imajo znižane cene na železnici. Prizadeti naj se požurijo s prošnjami.

— **Štrlatica silno razsaja po občini Vrh pri Vinici**. Pomrlo je doslej za njo že 10 otrok; v sami mali vasi Draga štirje tekem 10 dni. Šola je že nad 14 dni zaprta, ker se je naselil tudi v šolskem poslopju ta nevarni gost.

— **Mesinski potres in božja sodba**. V Stuttgartu izhajajoči socialno-demokratski «Beobachter» je primerno obsodil postopanje nekega tamošnjega gimnazijskega profesorja, ki je označil mesinski potres za božjo sodbo, ker so imeli prav takrat v Mesini svobodomislecij večje zborovanje. Razžaljeni katehet je tožil urednika, ki ga je pa sodišče oprostilo, češ, da se je «Beobachter» gibal v mejah dovoljene kritike; s tem je sodišče obsodilo ta način verske vzgoje, ki špekulira na neumnost ljudi in ki ga tudi naši klerikalci kaj izdatno prakticirajo, kot nepedagoški in nelogičen.

— **Klerikalni župan — slepar**. V Weinburgu na Štajerskem so zaprli klerikalnega župana Alojzija Leberja, ker je občino osleparil za več kot 1700 kron. Da bi zakril svoja sleparstva, je uničil vse računske zaključke. Dasi je že dolgo časa smrdelo, se oblasti temu klerikalnemu petelinu, niso upale stopiti na prste, ker je imel močno zaslombo v klerikalnem poslancu Hagenhoferju. Ko je bil škandal le prevelik, je zagrozil okrajni zastop, da odstopi, če ne napravijo Lebovim sleparijam konca.

Odločbe obrtnih sodišč.

Priobčuje dr. D.

XXXIII. Tožba za odškodnino zavoljo tega, ker se ni hotelo delavsko knjižico izročiti, je bila odbita.

Razlogi: Po soglasnih navedbah obeh spornih strank je bilo tožitelju znano že o Božiču 1905, da se ne more najti negova delavska knjižica in da ostane v delu še do 22. januarja 1907. Bila bi tedaj stvar tožiteljeva, da se zglaš pri magistratu kot politični okrajni oblasti za duplikat. Ako tega ni storil in ako eno celo leto ni ničesar ukrenil, da bi si oskrbel novo knjižico, tedaj je sam kriv, če je valed tega trpel škodo.

Zahtevek tožbe je moral biti odklonjen, ker pravno ni utemeljen.

XXXIV. Če se delavec izrazi: «Naš gospod je zvit, kar zida, prepíše na svojo ženo», je s tem hudo razžalil čast obrtovalca.

Tožba za plačilo 14 dnevne mezdnine odškodnine je bila zavržena.

Razlogi: S tako očitno govorico se kaj lahko omajajo podjetnikove kreditne razmere; zato je hudo razžaljenje v sm. § 82. lit. g. obrt. r. Da bi se bil toženi odrekal nalogu za odpušitev, se ne more sklepati iz dobe, ki je odtlej minola; kajti izvedel je za razžalitev šele dne 7. decembra 1907. (Sodba je z dne 16. decembra 1907.)

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“! povsod za

Zadnje vesti.

Gradec, 30. maja. Pri deželnozborskih volitvah iz veleposestva so zmagali nemški ustavoverci s 97 od 99 oddanih glasov. Katoliško-konservativno in slovensko veleposestvo se volitev ni udeležilo.

Budimpešta, 30. maja. Pod pritiskom Justhove radikalne skupine je podal trgovinski minister Kossuth zagotovilo, da bo v prihodnji avdijenci priporočal cesarju rešitev ogrske krize na sledeči podlagi: Bančno vprašanje se za eno leto odloži, pač pa se nemudoma izvede volilna reforma. Na podlagi splošne volilne pravice izvoljeni zbornici se prepuste vsa preporna vprašanja vojaške in gospodarske naravi. Sklepi novoizvoljene zbornice glede bančne ločitve dobe cesarjevo sankcijo.

Dunaj, 31. maja. Kossuthovemu projektu za rešitev ogrske krize cesar ne pritrdi; z njim bi bil pokopan dualistični sistem.

Berlin, 31. maja. V finančni komisiji so združeni konservativci in klerikalci proti vladi sprejeli v vseh treh branjih davek na vrednostne papirje in izvozne carino na premog. Poleg tega so sprejeli carino na kavo in čaj ter davek na električno razsvetljavo in užigalice. Dalje so črtali zvišanje davka na žganje in naklonili obstoječim žgarnjam darilo 20 mark od hektolitra.

Carigrad, 30. maja. Vest, da je preiskava v jildiski palači našla papirje, ki kompromitirajo francoskega poslanika Constansa in ruskega poslanika Sinovjeva, ni istinita. Dotična vest je trdila, da je omenjena poslanika sultan z denarjem podkupoval, valed česar sta bila oba nenadoma odpoklicana.

Peterburg, 30. maja. Udeležniki vseslovanske konference so poprosili pri carju za avdijenco. Car prosnji ni ugodil.

Pariz, 30. maja. Mornarji «Compagnie Transatlantique» so se pridružili stavkujočim mornarjem v Toulonu.

Carigrad, 31. maja. Vest, da so Kiamil-pašo zaprli, se ne potrjuje. Pač pa se utegne to v kratkem zgoditi, ker je preiskovalna komisija odkrila v Jildiz-Kiosku več dokumentov, ki starega Kiamila močno kompromitirajo.

Pariz, 30. maja. Odbor poštarkega sindikata, ki ga je državno pravdnistvo kot nezakonitega razpustilo, je sklenil, da se pridruži delavski zvezi.

Peterburg, 31. maja. Izjemno stanje v petrolejskem revirju Baka je podaljšano za pol leta.

Carigrad, 31. maja. Vlada je pritrdila imenovanju Carikova ruskim poslanikom v Carigradu. Carikov je voditelj panslavistov, nasprotnik trozveze in zastopnik aktivne politike na Balkanu.

Adana, 30. maja. Reakcionarci groze z novim klanjem za slučaj, da se mohamedanski krivci pryega masekra kaznujejo. Vojno sodišče namerava postopati napram vpriporiteljem zadnjega klanja z brezobzirno strogostjo. Vsa Adana je vojaško zasledena.

Lima, 31. maja. Pod vodstvom Pierola so vstaške čete napadle vladno palačo in se polastile predsednika Leguine, zahtevajoč, da se odpove. Vladne čete so Leguina oprostile, pri spopadu je obležalo nad 40 vstašev. S tem je vstaja poražena.

Oklahoma. Močan tornado je povzročil po vsej državi velikansko škodo. Doslej je dognano 40 smrtnih slučajev in nad 50 težkih telesnih poškodb.

Filadelfia, 31. maja. Na cestnih železnicah je izbruhnil strajk uslužbencev. Pogajanja so ostala brezuspešna, ker podjetje ne privoli v zvišanje mezd.

10 zapovedi

za zdravje

lično tiskane, vposlje poštne prosto in zastonj lekarnar 6-1

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

Ljubljana

18-10

Prešernove ulice št. 3 (v palači «Mestne hranilnice»)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fazon in najfinejšega okusa.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Josip Leon

krojaški mojster

Celje Gosposka ulica 4
Gosposka ulica 9

se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojna naročila.

Posebno se priporočam cenjenemu prebivalstvu iz Trbovelj in okolice ter naznanjam, da prodajam ob plačilnih dnevih

10-5

v Trbovljah na Vodi
v hiši gospe Plevčak.

Vzamem tudi mero za obleke, katere izvršim do prihodnjega plačilnega dneva.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamo-
moreznice, čistilnice, preše za sadje i. t. d.?

Edino le pri

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolje sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdko pri nakupu **stavbenih potrebščin**, portland-cementa, traverz, železnih šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic i. t. d.

24-15

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive predmete za bazar, lampione, za šaljivo pošto izredno cene in lepe razglednice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko

52-9

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Trgovina s papirjem.

Podniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni
zaenkrat potovati na
Simon Smolec
Ljubljana, Kolodvorska ulica
Kotarova Pijavica

Kavarna 'Unione' v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, naj-novejša modna krila, kostume, dežne plašče, otroške obleke, krstno opravo, prepasnice, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-finejše otroške kapice, klobučke, plaščke, parške modro, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristoflič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52-28

J. Jax & sin

== LJUBLJANA ==

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji 'ADLER'.

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko. 24-14

Stanje hran. vlog: nad 35 milijonov kron. Rezerv. zaklad: nad 900.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 26-12

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5%, na leto.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdka za naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104-49

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štadilnega, brezbarvnega in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
1. 1892.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
1. 1892.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Našim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take trdke, ki inserirajo v našem listu.

Specijalna trgovina za obuvala

Bogata zaloga čevljev vseh velikosti in po različnih cenah.

Edino nogi odgovarjajoče pravilno obušalo znamke F. L. P.

JULIJA ŠTOR, Ljubljana

Prešernove ulice štev. 5.

12-6

Telefon št. 177

52-51

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

zagrebško in
: češko pivo :

Telefon št. 177

Telefon št. 177

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10-9

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Barth

Tiska Iv. Fr. Lampret v Kranju